

WARTO PRZECZYTAĆ

USPOŁECZNIE

Andrzej Waśkiewicz, *Szkoła demokracji w: Przewodnik obywatelski. Wiedza o społeczeństwie w liceum i technikum – zakres podstawowy. Część 1, s. 92-93*

Alexis de Tocqueville, opisując życie amerykańskiej demokracji, stwierdził, że jednym z największych zagrożeń, jakie stoją przed współczesnymi społeczeństwami, jest **indywidualizm**.

W odróżnieniu od powszechnego egoizmu, jest on „błędem umysłu”: przekonaniem, że człowiek demokracji jest samowystarczalny i zdolny do życia w domowym zaciszu. Tymczasem jest dokładnie odwrotnie: demokracja jak tlenu potrzebuje ludzi aktywnych, gotowych działać w sferze publicznej i pełnić służbę społeczną.

Na uspołecznienie składa się wiele elementów. Przede wszystkim jego warunkiem jest **zainteresowanie** sprawami innych ludzi, lokalnej społeczności, a wreszcie całego kraju. Dobry obywatel winien wiedzieć, co dzieje się wokół niego, i mieć na ten temat wyrobione zdanie. Trudno bądź co bądź wyobrazić sobie sensowną aktywność, której nie poprzedzałaby własna opinia o tym, co należy uczynić. Celem aktywności jest przecież najczęściej poprawienie tego, co szwankuje, albo obrona tego, co dobrze działa.

Drugim ważnym elementem uspołecznienia jest **poczucie więzi** – przeświadczenie, że mamy z otaczającymi nas ludźmi coś wspólnego, że są wartości i przekonania, które nas łączą. Nie chodzi wcale o to, że jesteśmy skłonni pomagać tylko tym, którzy są tacy sami jak my. Poczucie więzi nie oznacza przecież zatarcia różnic – pozwala jednak dostrzec, że istnieją sprawy wspólne, które łączą nas pomimo wszystkich sporów i odmienności. Może to być coś tak fundamentalnego, jak obrona niepodległości kraju, albo coś tak przyziemnego, jak budowa osiedlowego placu zabaw dla dzieci z sąsiedztwa – w obu przypadkach łatwo jest zauważyć, że nasze prywatne interesy i potrzeby są powiązane z celami szerszych społeczności.

Nie ma też uspołecznienia bez umiejętności **współdziałania**. Realizacja celów zbiorowych przekracza najczęściej jednostkowe siły. Musimy umieć porozumieć się z innymi, uzgodnić wspólne cele i podzielić się zadaniami do wykonania. Umiejętność współdziałania jest zarazem często zdolnością do samoograniczenia swoich indywidualnych ambicji w imię powodzenia wspólnego przedsięwzięcia.

Aktywność obywatelska – niezależnie od jej celu i zakresu – jest właściwie niemożliwa bez **ofiarności**. Zaangażowanie w pracę dla innych wymaga poświęcenia naszego wolnego czasu, sił, umiejętności, pieniędzy. W sytuacjach prawdziwie dramatycznych czegoś więcej: wolności, zdrowia, nawet życia. W naszych sceptycznych czasach ofiarność nie zawsze spotyka się ze zrozumieniem i aprobatą. Bezinteresowne działanie na rzecz dobra wspólnego wielu ludziom wydaje się dziwaczne albo wręcz podejrzane. „To już nie macie co

robić?” – pytają znajomi wolontariuszy angażujących się w działalność społeczną. „Ciekawe, co on z tego będzie miał” – mówią sąsiedzi o człowieku zbierającym pieniądze na kolonie dla dzieci z ubogich rodzin. Jak więc widać, społecznienie wymaga także odporności, by nie zniechęcić się pod wpływem chwilowych niepowodzeń czy niezyczliwych komentarzy.

Z wielu badań socjologicznych przeprowadzanych w ostatnich latach wynika, że brak umiejętności współpracy jest jednym z najbardziej dotkliwych problemów społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. Jak sądzisz, jakie mogą być przyczyny takiego stanu rzeczy? W jaki sposób można próbować to zmienić?

SŁOWNICZEK OBYWATELSKI

SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE – typ społeczeństwa, w którym obywatele mogą się zrzeszać i podejmować różnego rodzaju działania w sferze publicznej, bez ingerencji ze strony władz państwa. Instytucjami społeczeństwa obywatelskiego są spontaniczne i dobrowolnie tworzone przez obywateli stowarzyszenia i organizacje. Dla społeczeństwa obywatelskiego bardziej istotne są wzajemne stosunki obywateli niż ich relacje z władzą.

Zamów w księgarni internetowej CIVITAS.COM.PL

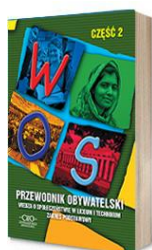
PRZEWODNIK OBYWATELSKI. WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE W LICEUM I TECHNIKUM - ZAKRES PODSTAWOWY. CZĘŚĆ 1

Autorzy: Andrzej Waśkiewicz, Tomasz Merta, Łukasz Pawłowski,
Alicja Pacewicz

Wyd. 1, s. 312, opr. miękka, 16,5x23,7 cm, ISBN: 978-83-89623-76-8

Numer dopuszczenia: 1031/1/2019

PRZEWODNIK OBYWATELSKI. WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE W LICEUM I TECHNIKUM - ZAKRES PODSTAWOWY. CZĘŚĆ 2

Autorzy: Andrzej Waśkiewicz, Tomasz Merta, Dagmara Woźniakowska-
-Fajst, Witold Klaus, Alicja Pacewicz

Wyd. 1, s. 316, opr. miękka, 16,5x23,7 cm, ISBN: 978-83-89623-77-5

Numer dopuszczenia: 1031/2/2020

Znajdź materiały do PRZEWODNIKA OBYWATELSKIEGO

- w serwisie internetowym: koss.ceo.org.pl/wos-do-liceum-i-technikum
  - na grupie KOSS i WOS na Facebooku: koss.ceo.org.pl/facebook
-

Nauczycielko, nauczycielu,

jeśli zarejestrujesz się w naszym serwisie, to otrzymasz informacje o kolejnych minilekcjach obywatelskich oraz nowościach wydawniczych. Tutaj jest formularz: rejestracja.ceo.org.pl/content/materialy-i-wydarzenia-z-wosu